

LIBRI I KOHELETIT

1 Në këtë libër janë shënuar mësimet e filozofit. ♦ Ai ishte një bir i Davidit dhe mbret në Jerusalem.

♦ Kohéleti vjen nga hebr. *kahal* = bashkësi. Solomoni (hebr. Shllomo) ishte kryetar i shtetit teokratik.

Gjithçka përsëritet

²Gjithçka është krejt e kotë, ky është përfundimi i filozofit, e kotë dhe e padobishme. Mund të bësh ç'të duash, por asgjë nuk ka kuptim. ³Njeriu mundohet dhe rropatet tërë jetën e tij, e ç'dobi ka? ⁴Brezat vijnë dhe shkojnë; vetëm toka mbetet ashtu siç është. ⁵Dielli lind dhe perëndon, dhe e njëjta gjë përsëritet çdo ditë. ⁶Tani era fryn nga veriu, pastaj kthehet dhe fryn nga jugu, kthehet disa herë derisa të fryjë përsëri në drejtimin e parë. ⁷Të gjithë lumenjtë derdhen në det, por deti nuk mbushet plot e përplot. Uji kthehet në burime dhe përsëri derdhet në det.

⁸Gjithçka shndërrohet aq shpejt, saqë njeriu nuk mund të shkojë krahas me gjithçka që dëgjohet dhe shihet; ai nuk ka mundësi t'i tregojë këto me fjalë. ⁹Sidoqoftë, nuk ka gjë të re nën diell. Ajo që u bë një herë, do të përsëritet; ajo që u krye një herë, do të kryhet përsëri. ¹⁰«Shiko, – thuhet, – ja diçka e re!» Marrëzi! Ajo ka ekzistuar shumë kohë para se të lindnim ne. ¹¹Nuk dihet gjithçka që kanë bërë të parët tanë në lashtësi. Dhe ajo që bëjmë sot, ose do ta bëjnë nesër fëmijët tanë, do të harrohet pas disa kohësh.

Veprimi, dituria, gëzimi – gjithçka është e kotë

¹²Unë, filozofi, isha mbret i Izraelit dhe mbretërova në Jerusalem. ¹³Vendosa t'i shqyrtoja të gjitha dhe t'i kuptoj. Doja të zbuloja se ç'kuptim ka gjithçka që ndodh në botë. Por kjo është një punë e kotë! Perëndia ua ka dhënë njerëzve, që të rropaten me këtë punë!

¹⁴Vëzhgova çdo gjë që bëjnë njerëzit në botë dhe erdha në këtë përfundim se gjithçka është e kotë. Është njëlloj si njeriu që rend pas erës. ¹⁵Ai që është i shtrembër nuk mund të drejtohet; njeriu nuk mund ta numërojë atë që nuk ekziston.

¹⁶Atëherë thashë me vete: «Di më shumë se të gjithë ata që kanë sunduar para meje në Jerusalem. Me studime dhe me përvojë kam fituar njohuri shumë të mëdha.» ¹⁷Por, kur mendova të gjeja se ç'vlerë kanë njohuritë dhe sa vlen që njeriu me mend t'ia kalojë njeriut pa mend, arrita në përfundimin se edhe mundimi për të fituar njohuri është rendje pas erës. ¹⁸Kush di shumë, ka shumë telashe. Sa më shumë përvojë, aq më shumë zhgënjime.

2 Vendosa ta gëzoja jetën dhe të bëhesha i lumtur. Por vura re se edhe kjo është e kotë. ³Qeshja është për budallenjtë, dhe gëzimi nuk vlen për asgjë.

A ka dobi njeriu po të arrijë diçka?

³Desha të merrja pjesë në jetë plotësisht, si njerëzit që nuk shqetësohen për urtësi e as për gjykim; por arsyeja duhej të më udhëhiqte. Pija verë për të më sjellë atmosferën e duhur, sepse doja të dija nëse njeriu gjatë jetës së tij të shkurtër mund të gjejë diku vlerën.

⁴Bëra gjëra të mëdha; ndërtova rezervuarë për të ujitur pemët. ⁵Bleva për vete skllavë dhe skllave të panumërta, përveç atyre që i kisha marrë trashëgim nga ati im. Kisha qe dhe dele më shumë se ndonjë mbret tjetër që kishte mbretëruar në Jerusalem para meje. ⁸I mbusha depot e mia me argjend dhe me ar prej thesareve të mbretërve të vendeve të nënshtruara. Mbaja këngëtarë dhe këngëtare dhe mora aq shumë gra sa mund t'i dëshirojë një burrë.

⁹Kështu, u bëra më i fuqishëm dhe më i pasur se të gjithë ata që kishin mbretëruar në Jerusalem para meje. Meqë zotëroja njohuri aq të mëdha, ¹⁰mund të bëja gjithçka sipas dëshirës dhe nuk hoqa dorë nga asnjë kënaqësi. Pas shumë mundimesh arrita të bëhesha me të vërtetë i lumtur.

¹¹Por pastaj u mendova për gjithçka që kisha bërë dhe që kisha arritur dhe erdha në përfundimin se gjithçka është e kotë, njëlloj si të kapesh me dorë pas erës. Në fund të fundit, njeriu nuk përfiton asgjë nga e gjithë kjo.

A ka dobi të fitohet njohuria?

¹²Jam menduar për dy gjëra. Ku ia kalon njeriu i edukuar njeriut pa edukim? Ç'do të bëjë njeriu që merr trashëgim fronin tim – atë që kanë bërë të tjerët prej kohësh?

¹³Sigurisht, dituria është më e mirë se padituria, siç është drita më e mirë se errësira. ¹⁴Njeriu me dituri sheh ku po shkon; njeriu pa dituri ecën në terr. Por arrita edhe në përfundimin tjetër që të dy pësojnë të njëjtin fat. ¹⁵Pra, në qoftë se, me gjithë diturinë time, më ndodh njëlloj si njeriut pa dituri, atëherë përse të mundohem për të fituar dituri? Dhe thashë me vete: 'Pra, të gjitha janë të kota.' ¹⁶Njeriu me edukim duhet të vdesë njësoj si njeriu pa edukim. Dhe ai kujtohet po aq gjatë sa edhe tjetri. Sa shpejt harrohen të dy!

¹⁷Kjo ma ka prishur qejfin tërë jetën time. Njeriu mund të bëjë ç'të dojë në këtë botë – gjithçka është e kotë

dhe pa dobi.

¹⁸Qejfin ma prishnin edhe rezultatet e mundimit tim. Gjithçka duhet t'ia lë trashëgim tjetrit, që vjen pas meje. ¹⁹Kush e di nëse edhe ai do të ketë mjaft mend për ta përdorur atë në mënyrë të arsyeshme? Megjithatë, ai do të zotërojë gjithçka që unë e kam fituar me kaq mundime dhe me anë të diturisë sime. Edhe kjo është e kotë. ²⁰Atëherë fillova të dëshpërohesha, sepse isha munduar kot. ²¹Njeriu lodhet duke punuar me gjykim dhe me shkathtësi dhe arrin diçka, por pastaj këto ai duhet t'ia lërë trashëgim njeriut që nuk ka bërë asgjë për këtë. Edhe kjo është pa kuptim dhe nuk është gjë e mirë. ²²Në fund, ç' mbetet njeriut nga të gjitha mundimet e tij? ²³Vetëm shqetësime dhe mundime ka pasur gjatë tërë jetës së tij, madje edhe natën nuk ka gjetur qetësim. Edhe kjo është kot!

Kush mund ta gëzojë jetën e vet?

²⁴Nëse njeriu mund të hajë dhe të pijë dhe ta gëzojë atë që ka fituar me punë, kjo lumturi nuk varet nga ai vetë; kjo është dhuratë e Perëndisë. ²⁵Sepse kush ka për të ngrënë ose kush ka arsye për gëzim pa vullnetin e Perëndisë? ²⁶Perëndia i dhuron edukim, dituri dhe gëzim, njeriut që e do. Kurse mëkatarin e vë të mbledhë dhe të grumbullojë për t'ia dhënë atij që e do. Pra, tërë mundimi i tij është i kotë dhe rendje pas erës.

Perëndia i ka paracaktuar të gjitha

3 Gjithçka që ndodh në tokë e ka kohën e vet të caktuar nga Perëndia:

²lindja dhe vdekja, mbjellja dhe shkulja, ³vrasja dhe shpëtimi i jetës, shëmbja dhe rindërtimi, ⁴qarja dhe qeshja, vajtimi dhe kërcimi, ⁵çuarja e dashurisë dhe mosçuarja e dashurisë, puthja dhe mos-puthja, ⁶gjetja dhe humbja, mbajtja dhe hedhja, ⁷grisja dhe qepja, heshtja dhe të folurit. ⁸Dashuria ka kohën e vet si dhe urrejtja, lufta dhe paqja.

⁹Ç'dobi ka njeriu nga mundimet dhe puna e tij? ¹⁰E kam parë veprimtarinë e kotë, me të cilën Perëndia i ka ngarkuar njerëzit. ¹¹Perëndia ka caktuar për çdo ngjarje çastin e duhur. Gjithashtu, ai na ka dhënë dëshirën për të njohur njëkohësisht të kaluarën dhe të ardhmen. Sidoqoftë, ne nuk arrijmë ta njohim veprën e Perëndisë në përgjithësi.

¹²Arrita në këtë përfundim: e vetmja gjë që mund të bëjë njeriu për të kontribuar për gëzimin e vet, është që ta gëzojë jetën sa kohë që e ka. ¹³Por, në qoftë se ka për të ngrënë dhe për të pirë dhe mund ta gëzojë atë që ka fituar me punën e tij, atëherë ia di për nder mirësisë së Perëndisë.

¹⁴Tani e kam kuptuar se gjithçka që bën Perëndia kryhet sipas ligji të përjetshëm. Njeriu nuk mund t'i shtojë gjë, as t'i heqë gjë. Nuk i mbetet veçse ta falënderojë Perëndinë për veprimtarinë e tij të pakuptueshme; ja ç'kërkon Perëndia nga ai. ¹⁵Ajo që do të ndodhë në të ardhmen ka kohë që ekziston, edhe ajo që ka ndodhur në të kaluarën, ka qenë dikur. Perëndia lejon që të përsëritet gjithçka si në një rreth të mbyllur.

Padrejtësi në botë

¹⁶Edhe këtë e kam vëzhguar në botë. Atje ku nxirren vendime gjyqësore dhe ku duhet siguruar drejtësia, atje mbretëron padrejtësi e madhe. ¹⁷Atëherë mendova: Perëndia do të gjykojë njeriun e keq dhe njeriun e mirë, sepse ka caktuar një kohë për çdo gjë dhe një gjykim për çdo vepër.

¹⁸Perëndia dëshiron t'i vërë në provë njerëzit – thashë me vete. Njerëzit duhet ta kuptojnë se ata nuk janë në gjendje më të mirë sesa bagëtia. ¹⁹Njerëzit dhe kafshët kanë të njëjtin fat. Të dyja palët i detyrohen Perëndisë për jetën e tyre dhe njëllot duhet të vdesin. Njeriu nuk ia kalon kafshës në asgjë, sepse gjithçka është e kotë. ²⁰Gjithçka duhet të kthehet në trajtën e vet të parë, në pluhur. Gjithçka lindi prej pluhurit dhe prej tokës, dhe gjithçka kthehet përsëri në dhe. ²¹Pra, kush e di nëse fryma jetëdhënëse e njeriut me të vërtetë ngrihet lart dhe se vetëm fryma jetëdhënëse e kafshës zbret në dhe?

²²Kështu, kam arritur ta kuptoj se gjëja më e mirë që mund të bëjë njeriu është vetëm që ta gëzojë atë që ka fituar me punë. Këtë e ka caktuar Perëndia. Si mund ta gëzojë atë që do të ndodhë pas vdekjes së tij?

4 Gjithashtu kam parë edhe se sa shfrytëzim ka në botë. Të shtypurit qajnë, por askush nuk i than lotët e tyre. Askush nuk u vjen në ndihmë, sepse pushtetin e kanë shtypësit. ²Sa mirë janë të vdekurit.

Atyre u ecën më mirë se të gjallëve. ³Ata që nuk kanë lindur fare dhe, kështu, nuk detyrohen t'i shohin padrejtësitë e kësaj bote, janë edhe më me fat.

Kuptimi dhe kotësia e punës

⁴Edhe këtë e kam parë: njeriu mundohet dhe arrin diçka, pastaj bën çmos që t'i heqë qafe të tjerët. A nuk është edhe kjo e kotë? Në fund të fundit, nuk ka asnjë dobi nga kjo. ⁵Vërtet thuhet që «njeriu i pandreqshëm rri duarkryq dhe vdes nga uria.» ⁶Por po ju them: një grusht miell sa për të jetuar në paqe e me qetësi është më i mirë sesa dy grushte me një punë që nuk ka kuptim.

⁷Edhe diçka tjetër të kotë kam vënë re në këtë botë. ⁸Dikush rri vetëm; nuk ka as bir e as vëlla. Megjithatë vazhdon të punojë pa pushim dhe kurrë nuk i mjafton prona e tij. Në të vërtetë, për kë mundohet? Përse nuk i jep vetes asnjë gëzim? Kjo është një jetesë e mjerueshme!

Më mirë jo në vetmi!

⁹Dy vetë, sigurisht që janë në gjendje më të mirë se njëri. Po të bashkëpunojnë dy vetë, ata arrijnë diçka. ¹⁰Kur dy njerëz shkojnë rrugës dhe njëri bie përtokë, atëherë tjetri e ndihmon të ngrihet përsëri në këmbë. Por kush ecën vetëm, është në gjendje të keqe kur bie përtokë, sepse askush nuk mund ta ndihmojë. ¹¹Kur është ftohtë, dy vetë që flenë bashkë mund ta ngrohin njëri-tjetrin. Por si mund ta mbajë njeriu i vetëm ngrohtësinë? ¹²Një njeri i vetëm mund të mposhtet lehtësisht, por dy veta mund ta thyejnë sulmin. Kur janë tre është edhe më mirë, sepse një fjalë e urtë thotë: «Litari, sa më shumë fije të ketë, aq më i fortë është.»

Miratim i dyshimtë

¹³Thuhet: «Një i ri i varfër, që ka mësuar të jetojë siç duhet, është më i mirë se një mbret i moshuar, por kokëfortë, që nuk pranon asnjë këshillë nga të tjerët.» ¹⁴Një i ri nxirret nga burgu dhe vihet në fron, megjithëse ka lindur në një familje të varfër, në kohën që tjetri ishte mbret. ¹⁵Por, kam vënë re se populli gjithnjë merr anën e të riut që vjen pas dhe që pret të zëvendësojë tjetrin. ¹⁶Të gjithë njerëzit i vrapojnë pas. Por pas disa kohësh nuk do të kënaqen me të dhe do t'i brohorasin një tjetri. Edhe kjo është e kotë; nuk sjell atë që pret njeriu.

Vepra duke u menduar mirë

¹⁷Mendohu mirë, për atë që do të bësh, kur të shkosh në shtëpinë e Zotit. Atje duhet të kesh vëmendjen dhe të mësosh ta dëgjosh Perëndinë. Kjo është më e mirë se flitë e budallenjve, të cilët nuk arrijnë ta kuptojnë të keqen që bëjnë.

5 Mendohu mirë para se t'i thuash diçka Perëndisë. Mos i shpreh të gjitha mendimet që të vijnë në kokë. Sepse Perëndia është në qiell dhe ti je në tokë; prandaj mos fol më shumë sesa duhet. ²Thuhet: «Sa më shumë plane ke në kokë, aq më shumë ëndrra sheh. Dhe sa më shumë fjalë ke në kokë, aq më shumë marrëzi flet.»

³Në qoftë se i ke premtuar Perëndisë diçka, plotësoje sa më shpejt. Kush i premtun diçka dhe nuk e mban premtimin, e përbuz Perëndinë. Njerëzit e tillë Ai nuk i duron dot. ⁴Më mirë të mos bësh premtime, sa të bësh premtime dhe pastaj të mos i mbash.

⁵Kujdes, që të mos thuash diçka të pasaktë. Në qoftë se ke bërë një gjë të tillë, mos poho para priftit se e ke bërë pa dashur. Apo mos do që Perëndia të zemërohet me ty dhe të bëjë që puna jote të mos shkojë mbarë? ⁶Ëndërrimet e shumta të çojnë në marrëzi të shumta dhe në fjalë të shumta. Prandaj nderoje Perëndinë!

Shfrytëzuesit janë dakord

⁷Mos u çudit, kur të shohësh se si shtypen të varfrit në fushë dhe se si nuk u jepet e drejta as me gjyq. Sepse një njeri i fuqishëm e mbron tjetrin që është edhe më i fuqishëm. ⁸Do të ishte më mirë sikur të kujdesej vetë mbreti për problemet në fshat.

Pasuria nuk i sjell askujt lumturi

⁹Kush jepet pas të hollave, kurrë nuk fiton mjaft. Kujt i pëlqen jeta me pasuri, atij gjithmonë i mungon diçka. Edhe kjo është e kotë. ¹⁰Sa më i pasur bëhet njeriu, aq më shumë veta duan të jetojnë prej pasurisë së tij. Në fund atij i mbetet vetëm të kontrollojë. ¹¹Kush punon shumë, fle mirë, pavarësisht sesa ka ngrënë. Por përtaci i pasur vërtitet pa gjumë në shtrat, sepse i këndojnë zorrët. ¹²Kam vëzhguar edhe një të keqe tjetër: njeriu që e ruan pasurinë e tij me shqetësim, megjithatë bie në mjerim. ¹³Vetëm një herë të futet në një tregti jo të mbarë dhe gjithçka e humbet! Dhe në qoftë se ky njeri ka një bir, nuk mund t'i lërë trashëgim asgjë. ¹⁴Dhe në të vërtetë; lakuriq siç erdhi në këtë botë, ashtu duhet edhe të largohet prej saj. Prej gjithçkaje që grumbulloi këtu, nuk mund të marrë me vete as edhe një grusht. ¹⁵Kjo mjafton për ta shkurajuar njeriun krejt! Ai duhet ta lërë këtë botë siç ka ardhur; më kot është munduar. ¹⁶Tërë jeta atij i shkoi dëm dhe kot është mërziur, është shqetësuar e është sëmurrur.

Kënaqësi me mirënjohje

¹⁷Kam ardhur në përfundimin se njeriut, në këtë jetë të shkurtër që na ka caktuar Perëndia, nuk i mbetet gjë tjetër të bëjë veçse të hajë e të pijë dhe të merret shtruar me të gjitha çështjet që i dalin në jetë. Kështu na e ka përcaktuar Perëndia. ¹⁸Kur Perëndia lejon që njeriu të pasurohet dhe ta gëzojë një pjesë prej saj, atëherë le të jetë mirënjohës dhe të gëzohet për atë që fiton me punën e tij. Sepse kjo është dhuratë e Perëndisë! ¹⁹Nga gëzimi njeriu e harron se sa e shkurtër është jeta e tij.

As pasuria nuk jep siguri

6 Kam parë se në këtë botë bëhet një padrejtësi e madhe. ²Perëndia i jep dikujt pasuri, nder dhe tokë, gjithçka që mund të dëshirohet, por pastaj nuk e lë atë që ta gëzojë. Në vend të tij, e gëzon ndonjë i

huaj. Kjo është e kotë dhe e padrejtë. ³Njeriu mund të ketë një mijë fëmijë dhe të jetojë për shumë kohë. Por, pa marrë parasysh se sa vjet jeton, në qoftë se jeta e tij nuk është e bukur dhe në qoftë se nuk i bëjnë një varr të hijshëm, atëherë them se foshnja që ka lindur i vdekur është në gjendje më të mirë se ai. ⁴Kjo foshnjë nuk ka dobi të lindë; zhduket në errësirë dhe harrohet. ⁵Kurrë nuk e sheh dritën e ditës, as njeh si është jeta, por të paktën ka gjetur pushim, – ⁶më shumë se njeriu që kurrë nuk e gëzon jetën, edhe në qoftë se jeton për dy mijë vjet. Në fund të fundit, të dy do të shkojnë në të njëjtin vend. ⁷Njeriu tërë punën e tij e bën vetëm për të fituar ushqim, por atij kurrë nuk i mjafton. ⁸A është, pra, njeriu i urtë në gjendje më të mirë se budallai? Ç'dobi ka njeriu i varfër në qoftë se mëson se si t'i bëjë ballë jetës? ⁹Është kot; është si rendje pas erës. Më mirë të kënaqesh me atë që ke, sesa të dëshirosh vazhdimisht diçka tjetër. ¹⁰Gjithçka që ndodh është caktuar që prej kohësh, ne e dimë të gjithë se njeriu nuk mund të matet me atë që është më i fortë se ai. ¹¹Sa më gjatë të merresh me fjalë, aq më e kotë është dhe nuk del për më mirë. ¹²Si mund ta dijë ndokush se ç'është më e mirë për njeriun, në këtë jetë të shkurtër të tijën, – e cila kalon si hije? Si mund ta dijë njeriu se ç'do të ndodhë në botë pas vdekjes së tij?

Urtësia e vjetër në perspektivë të re...për vdekjen

7 Nami i mirë është më i mirë se një parfum i shtrenjtë; dhe dita e vdekjes sate më e mirë se dita e lindjes.

²Më mirë të hysh në një shtëpi ku ka vajtim, sesa në një shtëpi ku ka mbremje festive, sepse të gjallët duhet të mbajnë mend gjithnjë se vdekja na pret të gjithëve. ³Vajtimi është më i mirë se qeshja; mund të ta trishtëjë fytyrën, por mpreh arsytimin tënd.

⁴Njeriu që gjithnjë mendon vetëm për lumturinë është budalla. Njeriu me mend mendon për vdekjen.

...për diturinë dhe për paditurinë

⁵Më mirë të dëgjosh këshillat e njerëzve të urtë, sesa lavdërimet e pareshtura të njerëzve pa mend. ⁶Kur qesh budallai, është njëlloj si gjembat që kërcëllojnë në zjarr. Është diçka pa rëndësi. ⁷Kur njeriu i urtë mashtron dikë, sillet si budalla. Në qoftë se merr ryshfet, do të të priset karakteri. ⁸Fundi i diçkaje është më i mirë se fillimi i tij. Durimi është më i mirë se kryelartësia. ⁹Përmbaje zemërimin; është gjë pa mend t'i mbash inat dikujt. ¹⁰Mos pyet: «Përse gjërat ishin më të mira në të kaluarën?» Nuk është pyetje e arsyeshme. ¹¹Urtësia dhe përvoja kanë vlerë aq sa pasuria e trashëguar, madje ato edhe nxjerrin ende më shumë fitim. ¹²Ato japin aq siguri sa edhe të hollat, madje edhe më shumë: urtësia të jep siguri – ja përparësia e diturisë.

¹³Mendo për atë që ka bërë Perëndia. Si mund ta drejtojë njeriu atë që Perëndia e ka bërë të shtrembër?

¹⁴Kur punët të shkojnë mbarë, gëzohu, por kur të dalin telashe, kujtohu: Perëndia dërgon edhe lumturi, edhe telashe. Kush mund të dijë se ç'do të ndodhë më pas?

¹⁵Gjatë jetës sime të shkurtër kam vënë re edhe këtë: ka njerëz që jetojnë sipas urdhërimeve të Perëndisë e megjithatë vdesin në mjerim; kurse të tjerët, që bëjnë padrejtësi dhe që nuk e çajnë kokën për Perëndinë, e gëzojnë jetën deri në moshë të thyer. ¹⁶Prandaj unë këshilloj: mos e tepro në përpikëri (në zbatimin e rregullave ceremoniale) e mos u mundo shumë për të fituar dituri! Përse ta vrasësh veten? ¹⁷Por, mos bëj skandal dhe mos rri në padituri! Përse të vdesësh para kohe? ¹⁸Shmangiuni të dy ekstremeve. Në qoftë se e përfill Perëndinë, patjetër do të kesh sukses.

¹⁹Urtësia bën për një person më shumë sesa mund të bëjnë dhjetë sundimtarë për një qytet.

²⁰Në tokë nuk ka asnjëri që bën vazhdimisht mirë, pa bërë kurrë gabim.

²¹Mos i kushto vëmendje gjithçkaje që thonë njerëzit. Ndoshta do të dëgjosh se si të fyen shërbëtori yt.

²²Veçse, edhe ti vetë e di që shumë herë ke fyer njerëz të tjerë.

²³E kam përdorur urtësinë time për t'i kontrolluar të gjitha këto. Isha i vendosur për t'u bërë i urtë, por kjo ishte jashtë fuqive të mia. ²⁴Kuptimi i gjithçkaje është aq i largët dhe aq i fshehur, saqë askush nuk mund ta zbulojë. ²⁵Pastaj i kushtohesha diturisë dhe studimit; isha i vendosur për të gjetur urtësi dhe përgjigje për pyetjet e mia. Doja ta dija, nëse ligësia është e lidhur me mungesën e gjykimit dhe mungesa e gjykimit me pandreqshmërinë.

²⁶Gjeta diçka më të hidhur se vdekjen – gruan. Dashuria që të ofron ajo do të të zërë si kurthi ose si rrjeta; dhe duart e saj rreth teje do të të lidhin si pranga. Njeriu që i pëlqen Perëndisë, mund t'i ikë, por ajo do të zërë mëkatarin. ²⁷Po, tha filozofi, këtë e mora vesh pak nga pak, gjatë kohës që kërkova zgjidhjet. ²⁸Kam kërkuar zgjidhje të tjera, por nuk kam gjetur. Në një mijë veta gjeta një burrë që mund ta respektoja, por asnjë grua. ²⁹Ja gjithçka që kam mësuar: Perëndia na krijoi të thjeshtë, por ne e kemi bërë veten tonë shumë të ndërlikuar.

8 «Urtësia e bën fytyrën që të qeshë dhe që t'i zhduken rrudhat.» Por kush e ka këtë urtësi dhe kush mund të shpjegojë drejt gjithçka?

Kryengritja është e kotë

²Bëj ashtu siç thotë mbreti dhe mos i bëj premtime Perëndisë pa u menduar mirë. ³Mbreti mund të bëjë

ç'të dojë, prandaj largohu nga prania e tij; mos rri në atë vend të rrezikshëm. ⁴Mbreti vepron me autoritet dhe askush nuk mund ta kundërshtojë atë që bën ai. ⁵Sa kohë që t'u bindesh urdhrave të tij, je i sigurt dhe njeriu i urtë di kur dhe si t'i zbatojë ato. ⁶Që të bëhet diçka duhet gjetur koha e duhur dhe mënyra e duhur, por për këtë e dimë shumë pak. ⁷Askush prej nesh nuk e di se ç'do t'i ndodhë dhe nuk ka asnjëri që të na e tregojë. ⁸Askush nuk mund të shpëtojë nga vdekja, e as nuk mund ta shtyjë për më vonë ditën e vdekjes së tij. Kjo është një betejë, së cilës nuk mund t'i shpëtojmë; nuk mund ta shmangim me mashtrim.

Përse u shkon mbarë keqbërësve?

⁹Të gjitha këto i kam parë kur mendoja për gjithçka që bëhet në botë, një botë ku disa njerëz kanë pushtet dhe të tjerët detyrohen ta pësojnë nën sundimin e tyre. ¹⁰Po, kam parë njerëz të këqij të varrosur dhe të shtrirë në varret e tyre, por, duke u kthyer nga varreza, disa njerëz në po atë qytet ku ata kanë bërë të këqijat, i lavdërojnë. Edhe kjo nuk ka kuptim.

¹¹Përse njerëzit bëjnë krime lirisht? Sepse krimi nuk dënohet aq shpejt. ¹²Mëkatari mund të bëjë njëqind krime e megjithatë të mbetet gjallë. Po, e di se ç'do të më thuash: «Në qoftë se e dëgjon Perëndinë, gjithçka do të të shkojë mbarë, ¹³por njerëzve të këqij nuk do t'u shkojë mbarë. Jeta e tyre është si hije dhe ata do të vdesin të rinj, sepse nuk e dëgjojnë Perëndinë.» ¹⁴Por kjo është marrëzi. Shiko se ç'ndodh në botë; herë njerëzit e drejtë marrin dënimin e keqbërësve, herë keqbërësit marrin shpërblimin e njerëzve të drejtë. Them se edhe kjo është pa kuptim.

¹⁵Prandaj jam i bindur që njeriu duhet të kënaqet, sepse i vetmi qejf që ka në këtë jetë është të hajë, të pijë dhe të kënaqet. Gjatë kësaj jete që i ka dhënë Perëndia, në vend që të mundohet, të paktën t'i plotësojë këto qejfe.

¹⁶Sa herë që u përpoqa të bëhesha i urtë dhe të merrja vesh se ç'po ndodh në këtë botë, arrita në përfundimin që njeriu mund të rrijë zgjuar ditë e natë, ¹⁷pa e kuptuar se ç'bën Perëndia. Do të mundohesh shumë, por kurrë nuk do ta marrësh vesh. Ka njerëz të urtë që pohojnë se e dinë, por nuk e dinë!

9 Mendova gjatë për të gjitha këto dhe e kuptova që Perëndia i drejton veprat e të urtëve dhe veprat e të këqijve, madje edhe urrejtjen dhe dashurinë e tyre. Askush nuk di gjë për atë që do t'i ndodhë në të ardhmen. ²Nuk ka dallim. I njëjti fat e gjen edhe njeriun e drejtë, edhe njeriun e keq, të mirin dhe të ligun, ata që janë fetarë dhe ata që nuk janë fetarë. Njeriu i mirë nuk është në gjendje më të mirë se mëkatari; njeriu që betohet nuk është në gjendje më të mirë se ai që nuk betohet. ³I njëjti fat i gjen të gjithë, pa përjashtim, dhe kjo është më e padrejtë se çdo gjë tjetër që ndodh në botë. Sa kohë që jetojnë, njerëzit janë plot me mendime të këqija; me marrëzi, dhe ata vdesin papritur. ⁴Vetëm ai që është i gjallë në botën e të gjallëve ka shpresë; qeni i gjallë është në gjendje më të mirë se luani i ngordhur. ⁵Po, të gjallët e dinë se do të vdesin, por të vdekurit nuk dinë asgjë. Ata nuk kanë shpërblim tjetër dhe harrohen krejt. ⁶Dashuritë, urrejtjet dhe pasionet e tyre – të gjitha vdiqën bashkë me ta. Kurrë nuk do të marrin më pjesë në ndonjë gjë që ndodh në këtë botë.

⁷Haje lirisht ushqimin tënd dhe gëzohu; pije verën tënde dhe kënaqu. Kështu ka parashikuar Perëndia për njerëzit, dhe kështu i pëlqen atij. ⁸Duku gjithnjë i lumtur dhe i gëzuar. ⁹Gëzoje jetën me gruan që do, derisa të vish në fund të kësaj jete të kotë që Perëndia ta dha në këtë botë. Kënaqu çdo ditë të jetës sate, sepse kjo është gjithçka që do të marrësh për mundimet e tua. ¹⁰Harxhoji të gjitha forcat për gjithçka që ke ndër mend të bësh, sepse në botën e të vdekurve – ku do të shkosh edhe ti – nuk ka as veprim, as mendim, as dituri, as urtësi – dhe ja ku po shkon ti.

¹¹Mora vesh edhe një gjë tjetër. Garën nuk e fitojnë gjithnjë vrapuesit e shpejtë, as betejën nuk e fitojnë gjithnjë më trimat. Njerëzit e urtë nuk e sigurojnë gjithnjë jetesën, njerëzit me inteligjencë nuk pasurohen gjithnjë, as njerëzit e aftë nuk hipin gjithnjë në pozita të larta. Fati i keq i ndodh çdokujt. ¹²Kurrë nuk e di kur do të vijë koha jote. Si zogjtë që zihen papritur në grackë, si peshqit që zihen në rrjetë, edhe ne zihemi në grackë në ndonjë moment të keq, kur nuk e presim.

Mendime për urtësinë dhe për marrëzinë

¹³Pashë edhe diçka tjetër, që është një shembull i mirë për mënyrën se si urtësia merret parasysh në këtë botë. ¹⁴Ishte një qytet i ri me vetëm pak banorë. Një mbret i fuqishëm e sulmoi. E rrethoi dhe u përgatit t'ia rrëzonte muret. ¹⁵Atje banonte një njeri që ishte shumë i varfër, por aq dinak, saqë ishte në gjendje ta shpëronte qytetin. Por askush nuk e mbante mend atë. ¹⁶Gjithnjë kam thënë se urtësia është më e mirë se forca, por askush nuk mendon për të varfrin dhe nuk i kushton vëmendje asaj që thotë ai. ¹⁷Më mirë të dëgjosh fjalët e qeta të njeriut të urtë, sesa klithmat e sundimtarit në këshillin e budallenjve. ¹⁸Urtësia sjell më shumë dobi sesa arma, por vetëm një vendim i gabuar mund të prishë të gjitha të mirat.

10 Mizat e ngordhura mund të bëjnë që të qelbet gjithë shishja e parfumit dhe pak marrëzi mund të prishë urtësinë më të madhe.

²Kuptohet vetvetiu që njeriu i urtë do të veprojë drejt, kurse budallai të bëjë gabim. ³Marrëzinë e tij do ta kenë të qartë edhe të huajt që do t'i takojë ai rrugës; gjithkujt i tregon se është budalla.

⁴Në qoftë se sundimtari yt zemërohet me ty, mos jep dorëheqje; gabimet e rënda mund të falen në qoftë se

ruan gjakftohtësinë.

⁵Ja një padrejtësi që kam parë në botë – padrejtësi e shkaktuar nga sundimtarët. ⁶Njerëzve të marrë u jepen pozita të rëndësishme, ndërsa pasanikët nuk merren parasysh. ⁷Kam parë skllëvër të hipur në kuaj me shalë dhe pleq të urtë që ecin më këmbë si skllëvër.

⁸Në qoftë se hap një gropë, do të biesh vetë në të; në qoftë se futesh nëpër një mur, të kafshon gjarpri. ⁹Në qoftë se punon në gurorë, vritesh nga gurët. Në qoftë se çan dru, të gjen rreziku. ¹⁰Në qoftë se sëpata jote është e topitur dhe nuk e mpreh, duhet të lodhesh më shumë kur e përdor. Është më e arsyeshme që përpara se të bësh diçka, ta planifikosh më përpara. ¹¹Në qoftë se di ta magjepsësh gjarprin, ç'vlerë ka kjo pasi të ka kafshuar. ¹²Të urtit i sjell nder ajo që thotë, por budallai shkatërrohet me fjalët e veta. ¹³Fillon me marrëzi dhe përfundon me çmenduri.

¹⁴Budallai flet pa pushim. Askush nuk e di çfarë do të ndodhë më vonë, dhe askush nuk e di se ç'do të ndodhë në botë pas vdekjes sonë.

¹⁵Vetëm njeriu që është aq i marrë sa nuk mund të gjejë rrugën për në shtëpi, mundohet për një gjë të vogël.

¹⁶Vendi ka telashe kur mbreti i tij është i ri dhe ndihmësit e tij festojnë tërë natën. ¹⁷Por, vendi është me fat kur mbreti i tij zbaton vendimet e veta me kohë dhe kur ndihmësit hanë në kohën e duhur, përmbahen dhe nuk dehen.

¹⁸Kur njeriu është aq përtac sa nuk rregullon çatinë e tij, ajo do të pikojë dhe shtëpia do ta zërë brenda.

¹⁹Festimi të gëzon dhe vera të sjell në qejf, por as njëra e as tjetra nuk bëhen pa të holla.

²⁰Mos e kritiko mbretin, as në heshtje, edhe pasanikët mos i kritiko, madje as në fshehtësi, në dhomën tënde. Ndoshta një zog do ta marrë fjalën tënde dhe do t'u tregojë atyre atë që the.

Atë që bën i urti

11 Investoji paratë e tua në tregti të huaj dhe një ditë do t'i marrësh me kamatë. ²Vëri investimet e tua në vende të ndryshme – në të vërtetë në shumë vende, – sepse kurrë nuk e di se ç'fat të keq do të kesh në këtë botë.

³Ç'rëndësi ka nga ç'anë duhet të binte pema, ajo do të qëndrojë atje ku ka rënë. Kur retë janë të mbushura plot, bie shi. ⁴Në qoftë se pret derisa era dhe moti të bëhen tamam të përshtatshëm, kurrë nuk do të mbjellësh, e as nuk do të korrësh gjë. ⁵Perëndia bëri gjithçka. Ti nuk kupton se si lind jeta e re në mitrën e gruas. Aq më pak mund të kuptosh se ç'bën Ai. ⁶Farën tënde mbille që nga mëngjesi deri në mbrëmje. Kush e di nëse të gjitha do të rriten mirë, ose nëse një mbjellje do të shkojë më mirë sa tjetra. ⁷Është mirë ta gëzosh dritën e ëmbël të ditës. ⁸Shijojë me gëzim çdo ditë që të është dhënë! Pa marrë parasysh sa gjatë do të jetosh, mos harro se i vdekur do të rrih edhe më gjatë. Atje nuk ka gjë që mund të pritët me padurim.

Këshilla për të rinjtë

⁹Ju të rinj, gëzoheni rininë tuaj! Gëzohuni sa kohë që të jeni ende të rinj! Bëni ç'të doni dhe ndiqni dëshirat e zembrës suaj! Por mbani mend: për çdo gjë që bëni, Perëndia do t'ju kërkojë llogari.

¹⁰Mbaje zemërimin larg shpirtit dhe sëmundjen larg trupit. Nuk do të rrini të rinj për shumë kohë.

12 Pra, kije parasysh krijuesin tënd sa je ende i ri. Kujtoje atë para se të vijnë ditët dhe vitet e mjerueshme, kur do të thuash: «Nuk jam i kënaqur me jetën.». ²Atëherë drita e diellit, e hënës dhe e yjeve do të të duket e turbullt dhe retë me shi nuk do të largohen kurrë. ³Atëherë duart e tua që të mbronin, do të dridhen dhe këmbët e tua, tani të forta, do të dobësohen. Dhëmbët e tu do t'i kesh të paktë për të përtypur ushqimin, dhe sytë e tu do të bëhen tepër të turbullt për të parë qartë. ⁴Veshët e tu do të bëhen të shurdhër ndaj zhurmës së rrugës. Mezi do ta dëgjosh mullirin kur bluan ose muzikën që luan dikush. As kënga e zogut nuk do të të zgjojë dot nga gjumi. ⁵Do të kesh frikë nga vendet e larta dhe gjatë ecjes do të kesh rreziqe. Flokët e tu do të thinjen; mezi do të mund të zvarritesh dhe çdo dëshirë do të jetë zhdukur.

Dhe një ditë do të shkojmë në vendin tonë të pushimit të fundit, dhe atëherë njerëzit do të vajtojnë në rrugë. ⁶Zinxhiri i argjenditë do të këputet, dhe kandili i artë do të bjerë në tokë dhe do të thyhet; litari pranë pusit do të shkëputet, dhe shtamba do të copëtohet. ⁷Trupat tanë do t'i kthehen përsëri pluhurit të tokës, kurse fryma e jetës do të kthehet te Perëndia që na e dha.

⁸Më kot, më kot, tha filozofi. Gjithçka është e kotë.

Përmbledhje

⁹Por, meqë filozofi ishte i urtë, vazhdoi ta mësonte popullin për atë që dinte. Studioi fjalë të urta dhe me të vërtetë e provoi të vërtetën e tyre. ¹⁰Filozofi kërkoi të gjente fjalë ngushëlluese dhe fjalët që shkroi ishin të ndershme. ¹¹Thëniet e të urtëve janë si thuprat që përdorin barinjët për të drejtuar delet dhe fjalët e urta të mbledhura janë aq të qëndrueshme sa edhe gozhdat e ngulura me forcë. Perëndia, i vetmi bari për ne të gjithë, na i ka dhënë ato.

¹²O biri im, ka edhe gjëra të tjera, për të cilat duhet të kesh kujdes. Nuk ka fund në të shkruarin e librave

dhe studimi i tepërt do të të rraskapitë.

¹³Pas të gjitha këtyre, mbetet vetëm një gjë për të thënë: ki respekt për Perëndinë, dhe dëgjoji urdhërimet e tij, sepse për këtë u krijua njeriu. ¹⁴Perëndia do të gjykojë gjithçka që do të bëjmë, qoftë e mirë, qoftë e keqe, madje edhe për gjërat e bëra në fshehtësi.